

Thành Phố Naples, Ý Quốc.

Sóng Việt Đàm Giang

Du lịch nước Ý là một quốc gia mà những ai thích đi du lịch không thể bỏ qua. Không những thế đi thăm Ý không thể đi một tuần hay hai tuần mà thăm đủ được nếu thời gian nghỉ hè có hạn chế. Du lịch nước Ý những nơi như Rome, Vatican, Florence/Pisa Tower), Venice (St Mark, Burano, Murano, Grand Canal), Amalfi Coast, Capri v... v... là những nơi tuyệt vời để thăm viếng. Phần bài viết này nói đến cuộc thăm viếng ngắn ngủi thành phố Naples của Ý.

Lịch sử thành phố Naples

Naples là một trong những thành phố xưa nhất trên thế giới có người ở. Từ thời đại Đồ Đồng hai ngàn năm trước Công Nguyên người Hy Lạp đã định cư tại đây và họ đem nền văn hóa Hy Lạp vào cộng đồng người La Mã để làm thành văn hóa La mã- Hy Lạp. Khi đế quốc La Mã phía Tây suy tàn, Naples vẫn đứng vững như thủ đô của vương quốc Naples từ 1282 cho đến 1816. Sau đó kết hợp với đảo quốc Sicily trở thành thủ đô của hai nước (Two Sicilies) cho đến khi nhập với nước Ý vào năm 1861.

Trong Đệ Nhị Thế Chiến (1939-1945) thành phố Naples bị dội bom nhiều nhất trên nước Ý vì hầu hết các kiến trúc được xây dựng trong thế kỷ 20 đều do chính quyền phát xít của Mussolini thực hiện. Sau thế chiến thành phố tái thiết nhanh chóng với hệ thống giao thông tối tân như đường hỏa xa cao tốc Alta Velocita nối với thủ đô Roma và Salerno, cùng hệ thống xe điện ngầm phát triển hơn nửa khu vực trung tâm, và ngoại ô cũng mở rộng thêm. Thành phố Naples có nền kinh tế tăng trưởng mạnh trong những chục năm gần đây. Với hải cảng Naples là một trong những hải cảng quan trọng nhất Âu Châu, Naples có nền kinh tế đứng thứ tư sau Milan, Rome và Turin, của nước Ý.

Naples, với gần ba ngàn năm lịch sử, nơi còn lưu lại nhiều di tích, kiến trúc cổ, nhất là khu trung tâm thành phố, và là một khu phố lịch sử cổ xưa lớn nhất Âu Châu, trải rộng trên diện tích 1,700 hectares (4,200 acres) đã được Liên Hiệp Quốc xếp vào Di Sản Thế Giới. Vài địa điểm thăm viếng ngắn ngủi.

Castel Nuovo

Từ trên tàu ta có thể thấy cổ thành Castel Nuovo màu đen ngự trị ở phía Tây bến tàu.

Castel Nuovo (tiếng Ý: "Lâu đài mới"), thường được gọi là Maschio Angioino (Nhà của vua Anjou), là một lâu đài thời trung cổ nằm ở phía trước quảng trường Thành phố (Piazza Municipio) và tòa thị chính (Palazzo San Giacomo) ở trung tâm thành phố Naples, Campania, Ý. Được xây dựng lần đầu tiên vào năm 1279, vị trí và kích thước hùng vĩ của nó làm cho lâu đài trở thành một trong những địa danh kiến trúc chính của thành phố. Cổ thành "Lâu đài mới" có dạng hình vuông, có 4 tháp canh tròn ở 4 góc với nhiều lỗ hồng tròn để đặt súng, và thêm một tháp để canh gác (Torre di Guardia/Watch Tower). Tường thành rất cao bằng đá đen, xung

quanh là hào sâu nhưng khô ráo và cửa ra vào ở mặt phía Tây nối thông với mặt đường bên ngoài bằng một chiếc cầu.

Về lịch sử cổ thành thì trước khi vua Carlo I of Anjou lên ngôi năm 1266, thủ đô vương quốc Naples đặt ở Palermo trên đảo Sicily và ở Naples chỉ có hoàng cung Castel Capuano, nơi vua trú ngụ khi đến thăm nơi đây. Khi rời đô về Naples nhà vua ra lệnh xây thành trì mới không xa biển để canh chừng hải cảng và có sân rộng bên trong. Công việc được giao cho một kiến trúc sư người Pháp khởi công vào năm 1279 và hoàn tất 3 năm sau đó. Đó là nơi ngự trị hoàng gia cho các vị vua của Napoli, Aragon và Tây Ban Nha từ thời đó cho đến năm 1815. Đây cũng là trụ sở của Hiệp hội Lịch sử Quê hương Neapolitan và của Ủy ban Naples của Viện Lịch sử Risorgimento của Ý. Trong khu hỗn hợp có bảo tàng công dân, Nhà nguyện Palatine và bảo tàng khác ở tầng một và tầng hai.

Lâu đài thời Trung Cổ này từng là nơi diễn ra nhiều biến cố lịch sử, đáng ghi lại là tháng 12 năm 1294, Giáo Hoàng Celestine V từ nhiệm và sau đó hồng y đoàn đã bầu giáo hoàng mới là Boniface VIII lên thay thế trước khi chuyển về Rome để thành lập Tòa Thánh Vatican.

Đi qua cầu là đến cổng vòm khải hoàn. Vòm khải hoàn được xem như cổng vào tòa lâu đài. Cổng vòm bằng đá cẩm thạch trắng được xây dựng vào năm 1470, kỷ niệm Vua Alfonso của Aragon đến Napoli vào năm 1443. Nó nằm giữa hai tòa tháp phía tây của lâu đài, tháp Torre di Mezzo (Halfway tower/Tháp nửa lối) và Torre di Guardia (Watch Tower). Thiết kế toàn thể đã được quy cho nhiều kiến trúc sư mà hiện nay cũng chưa được nhận biết rõ rệt.

Vòm cửa cao 35 mét và đã được tạo thành bởi hai vòm xếp chồng lên nhau. Hai cột kiến tạo kiểu Corinth ở ngay hai bên lối vào, tác phẩm điêu khắc tầng dưới mô tả Alfonso I và tùy tùng. Giữa cổng vòm có khắc một tấm khiên với các biểu tượng của Aragon. Hàng chữ bên dưới có nội dung: **ALFONSVS REX HERPANVS SICVLVS ITALICVS PIVS CLEMENS INVICTVS**. Và hàng trên có ghi: **ALFONSVS REGVM PRINCEPS HANC CONDIDIT ARCEM**.

Ở tầng trên tầng của vòm có bốn hốc với những bức tượng mô tả những đức tính của Alfonso. Temperance, Prudence, Justice and Fortitude /Chừng mực, Khôn ngoan, Công bằng, và Nghị Lực(?). Trên đó là tượng Alfonso mặc quân phục. Nơi này cũng có tượng Thánh Michael, Thánh Anthony the Abbot và Thánh Sebastian. Bên trong vòm cổng một, đi qua vòm cổng hai (Cổng Đồng) là sân trong và những phòng bảo tàng.

Rời Castel Nuovo, tiếp tục tiến lên hướng Bắc một đoạn đường ngắn là nhà hát Opera San Carlo (được khánh thành năm 1737). Đối diện bên kia đường là mặt tiền một kiến trúc khác trên cao nhất có hàng chữ "Galleria Umberto I." Để dành thăm thưng xá Umberto I vào sau cùng, người viết tiếp tục đi tới để thăm quảng trường Plebiscito và Cung điện Hoàng gia gần đó trước.

Cung điện Hoàng gia Naples (tiếng Ý: Palazzo Reale di Napoli, Neapolitan: Palazzo Riale e Napule) là một cung điện, bảo tàng và địa điểm du lịch lịch sử nằm ở trung tâm thành phố Naples, miền nam nước Ý.

Đó là một trong bốn nơi cư trú gần thành phố Naples được các vị vua Bourbon sử dụng trong thời cai trị Vương quốc Hai Sicilia (1734-1860). Vào năm 1888, Vua Umberto I của Savoy đã canh tân Hoàng cung bằng cách cho đặt tượng những vị vua theo thứ tự triều đại của mỗi vua cai trị tại mặt tiền phía tây của Cung điện Hoàng gia nhìn ra quảng trường Plebiscito.

Quảng trường Plebiscito

Quảng trường Plebiscito đối mặt nhà Thánh đường San Francesco Paola.

Quảng trường del Plebiscito là quảng trường lớn nhất của thành phố và là nơi quan trọng nhất cho các sự kiện lịch sử diễn ra ở đó. Cung điện Hoàng gia ở một phía, nhà thờ San Francesco di Paola ở một phía. Ở trung tâm của quảng trường là hai bức tượng cưỡi ngựa của Charles of Bourbon và Ferdinand I của Antonio Canova. Quảng trường được gọi là Plebiscito, tên được đặt sau plebiscite (phiếu bầu trực tiếp của tất cả các thành viên của cử tri về một câu hỏi công khai quan trọng như thay đổi hiến pháp) được thực hiện vào tháng 10 năm 1860 khi Napoli trở thành một phần của Vương quốc Ý mới.

Thánh đường San Francesco di Paola.

Chính Joachim Murat (anh vợ Napoleon /Caroline Bonaparte), vua của Naples trong năm 1808 đến 1815 đã tạo dự án và bắt đầu xây dựng tòa nhà và quảng trường để tôn vinh Napoleon. Sau khi Napoleon bị đày đi St Helena và nhà Bourbons trở lại ngôi vua, Ferdinand I tiếp tục xây dựng cùng hoàn tất năm 1816, nhưng biến nó thành một thánh đường vinh danh vị thánh San Francesco di Paola (Saint Francis of Paola). Mặt tiền thánh đường gồm 6 cột kiến trúc Ionic. Nhà thờ có hành lang hình vòng cung, có nhà nguyện hai bên nhà thờ chính, vòm nhà thờ cao 53 m.

Một thời quảng trường này là trung tâm của Cách mạng Pháp, ngày nay, quảng trường là một địa điểm quan trọng cho nhiều sinh hoạt khác nhau cùng những buổi hòa nhạc.

Thương xá Umberto I

Đây là thương xá được xây từ năm 1887 hoàn tất tháng 11 năm 1890, trong chương trình phục hồi thành phố kéo dài nhiều thập niên có tên là Risanamento (Rehabilitation Law/làm cho lành mạnh trở lại) cho đến trước Thế Chiến Thứ I. Thương xá Umberto I lấy tên vị vua đương thời lúc đó là Umberto I và do Emanuele Rocco họa kiểu cùng với nhiều kiến trúc sư khác. Thương xá có kiến trúc hình chữ thập, mái nhà chính hình vòm (dome) gồm 16 sườn kim loại, lợp bằng kính trong suốt cho thấy ánh sáng từ bên ngoài. Bốn cánh cửa thương xá nhìn về bốn phương và cửa chính hướng về thủ đô Roma (hướng Tây) đi ra sẽ đụng đường Via Toledo.

Via Toledo là con đường rất cổ xưa của thành phố Naples được kiến tạo năm 1536 bởi phó vương (Viceroy) Tây Ban Nha tên Pedro Álvarez de Toledo. Phó Vương là người thay mặt vua để cai trị một vùng vì thời ấy Naples là thuộc địa của Tây Ban Nha. Con đường ngày nay vẫn mang tên Toledo và khu vực này được gọi là Khu Tây Ban Nha (Spanish Quarter). Con đường dài gần 1.2 km chạy theo hướng Nam Bắc từ quảng trường Piazza del Plebiscito cho tới quảng trường Piazza Dante. Thương xá Umberto I là một trung tâm sinh hoạt của công dân Neapolitan sau nhiều năm suy tàn. Tòa nhà này là một phần trong danh sách của UNESCO về Trung tâm lịch sử Di sản thế giới của Napoli. Thương xá rất đẹp, kiến trúc tuyệt vời, nhưng các cửa hàng vắng vẻ không nhiều người thăm viếng; có lẽ địa điểm không thuận tiện chăng?

Sóng Việt Đàm Giang
2 tháng 6, 2019.